

NOVOSTI - elektroničko mjesečno glasilo Društva prijatelja glagoljice

Godište III | broj 31 | svibanj 2018.

Poštovani i dragi članovi, suradnici i prijatelji Društva prijatelja glagoljice!

Iz zime smo, gotovo preko noći, uskočili u ljetne temperature. Okupani suncem, nastavljamo bilježiti zbivanja iz svijeta glagoljice.

Osvrt na minule događaje

Uredništvo Hrvatskog slova, našeg najstarijeg tjednika za kulturu, nije propustilo u uskrsnom broju svojim čitateljima čestitku uputiti glagoljicom, na čemu mu najiskrenije zahvaljujemo. Također upućujemo najbolje želje povodom 23. obljetnice izlazenja koja je proslavljena ovih dana.

U sklopu ciklusa *Hrvatska glagoljaška baština* Društva prijatelja glagoljice, u srijedu 11. travnja u 19 sati u prostorijama Nadbiskupijskoga pastoralnog instituta, naša stara znanica i uvijek draga gošća iz Zadra, dr. sc. Grozdana Franov-Živković, održala je predavanje pod nazivom *Glagoljski rukopisi i njihova vrijednost kao povijesnih dokumenata*. Iz čitavog niza starih glagoljskih dokumenata, poput matičnih knjiga, knjiga godova, knjiga duša, knjiga bratovština, oporuka, ženidbenih spisa i rodoslovlja, zapisa na marginama glagoljskih misala i brevijara, opisa sela i popisa stanovništva i slično moguće je stvoriti predodžbu kao i napraviti analizu većine zbivanja iz svakodnevnog života ljudi u prošlim stoljećima. Zahvaljujući popovima glagoljašima koji su istinski bili dio sredine u kojoj su živjeli, danas imamo zapise o životu našeg naroda u prošlosti. Prilog o ovom zanimljivom predavanju pripremila je Laudato televizija, a možete ga pogledati na poveznici: <https://laudato.tv/emisije/izdvojeno/izdvojeno-12-4-2018-predavanje-glagoljski-rukopisi-i-njihova-vrijednost-kao-povijesnih-dokumenata/>

Petak 13. travnja bio je sretan i uspješan dan za troje članova Društva koji su se u Šibeniku okupili na zajedničkom projektu u organizaciji Gradske knjižnice Juraj Šižgorić. Bilo je to popodne u cijelosti posvećeno glagoljici. Od 16 sati održana je radionica za učenike osnovno- i srednjoškolskog uzrasta. Kratki uvod u glagoljicu dala je Mirna Lipovac nakon čega je prof. Darko Žubrinić održao *Školicu glagoljice*. Predavačima je bilo posebno drago što su neki učenici već znali čitati i pisati glagoljska slova. U 18 sati počelo je predavanje na temu *Dragutin Antun Parčić - život i djelo znamenitog hrvatskog franjevca trećoredca*. Trojac koji je u Krčkom valu već objavio članak o Parčiću, sada je imao i zajednički nastup. Dr. Vladimir Lučev, umirovljeni šibenski dječji kirurg, upoznao je nazočne s društvenim i povijesnim okolnostima u Šibeniku 19. stoljeća, u doba narodnog preporoda. Mirna Lipovac, tajnica Društva, pozabavila se Parčićevom svestranošću, a prof. Žubrinić je težište bacio na Parčića kao jezikoslovca i leksikografa.

Nešto nakon 19 sati u ulaznom prostoru Knjižnice otvorena je izložba *Glagoljica na našem području i uloga Dragutina Antuna Parčića u vremenu narodnog preporoda* pri čemu su sve izložene knjige i dio panoa u vlasništvu dr. Lučeva. Iznenadjenje večeri stiglo je iz Prvić Luke. Don Božo Škembar, župnik s otoka Prvića, donio je izvorni primjerak Parčićevog *Misala po zakonu rimskog dvora* iz 1896. godine što je nazočnima bila jedinstvena prigoda za razgledavanje tog djela, a smjeli su ga dodirnuti samo u rukavicama.

Narednoga dana predavači su imali čast i zadovoljstvo posjetiti za javnost zatvoreni dio Biblioteke sv. Frane franjevačkog samostana u Šibeniku i razgledati do sada nepoznati glagoljski notni zapis.

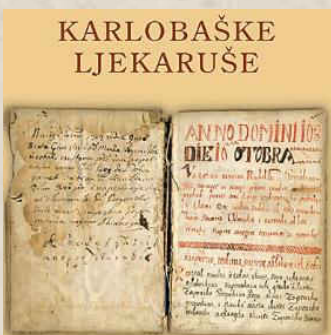
Krugli stol na temu *Reforma obrazovanja, kurikulum povijesti s osvrtom na Domovinski rat* održan je dana 17. travnja u prostorijama Udruge Specijalne policije iz Domovinskog rata u Zagrebu, Trg žrtava fašizma 1. Organizator skupa bila je Udruga 100%-tnih hrvatskih ratnih vojnih invalida I. skupine. Na njemu je sudjelovala i povjesničarka gđa. Jasenka Štimac, koja je članica Ravnateljstva i rizničarka našega Društva. Posebno pohvaljujemo odjevnu kombinaciju kojom ističe značaj glagoljice, čak i kada se o njoj ne govori.

Školske novine su hrvatski tjednik za odgoj i obrazovanje. Izlaze već 60 godina, a prate događaje, sudionike i procese na svim razinama odgojno-obrazovnog sustava, prvenstveno u Republici Hrvatskoj, ali i u inozemstvu. U broju *Školskih novina* od 17. travnja nalazi se osvrt na posljednji broj časopisa *Baščina* koji je najbolje citirati, a ne prepričavati: "...vrlo lijepo uređivano, grafički raskošno oblikovano i nadsve korisno glasilo, čija je odgojno-obrazovna funkcija, uz onu kulturno-povijesnu, vidljiva iz mnogih tekstova..." Zahvaljujemo *Školskim novinama* na lijepim riječima.

U četvrtak, 19. travnja Ogranak Matice hrvatske iz Šibenika u prostoru Gradske knjižnice Juraj Šižgorić predstavio je drugi broj godišnjaka *Osvit*. U njemu je objavljen članak Mirne Lipovac pod nazivom *Glagoljica na otoku Prviću*.

Dana 19. travnja Ogranak Matice hrvatske u Opatiji organizirao je za članove i građanstvo javno predavanje pod naslovom *Brojevi u glagoljici*. Predavanje je održala vrijedna članica Društva prijatelja glagoljice iz Rijeke, gospođa Ljubica Štambuk, prof. Poznato je da u glagoljici slova imaju i brojčanu vrijednost. Cilj predavanja bio je pokazati kako raspoznati i pročitati brojeve u starim glagoljskim tekstovima te kako napisati brojeve glagoljskim pismom u suvremenom pisanju računalom putem glagoljskih fontova.

U sklopu manifestacije *Noć knjige*, Hrvatski državni arhiv bio je dana 23. travnja domaćin predavanju pod nazivom *Prošlost i budućnost karlovačke ljekaruše*. Radi se o rukopisnoj zbirci recepata pučke medicine iz 1608. i 1707. godine koju je od uništenja spasio prof.dr.sc. Željko Poljak, a koji je održao ovo predavanje. Prvo donosimo nekoliko savjeta iz *Ljekaruše*: "1). Da se rodi sin, čini ovako: Vazmi srce od zeca, osuši ga moćno i smiši s vodom i da piju oba tri jutra natašće – rodi se sin; 2) Kad rana ne more zarast: Vazmi puža černa na komu ni kore ali lupini i privij ga na ranu, oće rana zarast vreda; 3) Ki ogluhne: Vazmi vranove žuče i stavi ju u uho – bole bude."

Ono što će zanimati glagoljaše je podatak da je pregledavanje korica i uveza knjige u svrhu restauracije dovelo do pronalaska fragmenta dotad nepoznatoga hrvatskoglagoljskoga misala s kraja 14. ili početka 15. stoljeća. Tako otkriveni fragment, pisan na fino obrađenoj pergameni, nazvan je prema njegovu nalazniku i vlasniku *Poljakovim fragmentom*.

Uz manifestaciju *Noć knjige*, koja je donijela pregršt zbivanja i tijekom nekoliko dana koji su joj prethodili, uklapa se jedan stari, ali zato ne manje zanimljiv plakat kojim je bilo najavljeno gostovanje poznatog talijanskog pisca Umberta Eca na Sajmu knjiga u Puli 2006. godine. Ime gosta ispisano je glagoljicom. Dodatna zanimljivost uz Svjetski dan knjige i autorskih prava, koji se obilježava 23. travnja, je da na Islandu knjižare rade do 21 sat, a ostale trgovine do 18 sati.

Odjel za hrvatsko glagoljaštvo Matice hrvatske organizirao je 24. travnja *Večer glagoljice*. Zabavnu priredbu pod nazivom *Povijest hrvatske književnosti* uprizarili su učenici dramske grupe II gimnazije, a potom je učenica Lucija Marić iz Glagoljaškog središta *Frankopan* iz Zagreba održala predavanje *U počast Prvotisku – uz dan hrvatske glagoljice*.

Sljedeće predavanje u organizaciji Odjela bit će u četvrtak, 3. svibnja u 18 sati s temom *Kulturno-turistička ruta Putovima Frankopana*, a održat će ga g. Valerijo Jurešić, pročelnik Upravnog odjela za kulturu, sport i tehničku kulturu Primorsko-goranske županije.

Već smo doznali da glagoljica ima ljekovita svojstva, a sada se pokazalo da može poslužiti i pri razotkrivanju počinitelja krivičnih djela. Mladi haker iz Zaprešića, koji ima na podlaktici glagoljicom istetovirano ime *Leonard*, otkriven je preko fotografija tetovaže koje je njegov *suradnik* prethodno bio stavio na facebook.

Nakon večeri glagoljice, 27. travnja uslijedio je *Glagoljaški dan*. Bilo je to lijepo događanje u zajedničkoj organizaciji Hrvatskog državnog arhiva i Društva prijatelja glagoljice, koje je potaknula Jasenka Štimac, prof., članica Ravnateljstva i rizničarka Društva. U vremenu od 16 do 20 sati učenici nekoliko zagrebačkih osnovnih i srednjih škola imali su priliku uz stručno vodstvo obići zgradu Arhiva te sudjelovati na dvije glagoljaške radionice koje je vodila likovna umjetnica, gđa. Verica Kovač. Nakon toga su poslušali zanimljivo

predavanje prof. Darka Žubrinića o Augustu Šenoai i glagoljici, koje je bilo otvoreno za javnost. U publici je bila i gđa. Jasmina Reis, dopredsjednica udruge *Svi naši Šenoai*, koja je na molbu predavača kazala nekoliko riječi o četiri generacije obitelji Šenoai i *Kući Šenoai* čija je voditeljica, a u kojoj se čuva, ali i predstavlja javnosti, njihova vrijedna obiteljska ostavština.

I za kraj – ne propustite sniženje, posebno kad ga glagoljicom oglašava poznati Etno-butik Mara, Ilica 49 u Zagrebu.

Najava predstojećih događanja

Mješoviti pjevački zbor *Baščina* našega Društva pjevat će na glagoljaškoj misi (misi na hrvatskom crkvenoslavenskom jeziku) u nedjelju, 6. svibnja u crkvi sv. Franje Ksaverskoga u Jandrićevoj 21 u Zagrebu, s početkom u 18 sati.

U sklopu ciklusa *Hrvatska glagoljaška baština* DPG-a u srijedu 9. svibnja u 19 sati u prostorijama Nadbiskupijskoga pastoralnog instituta, prof.dr.sc. Grozdana Marošević iz Instituta za etnologiju i folkloristiku održat će predavanje na temu *Akademik Jerko Bezić – istraživač glagoljaškoga pjevanja*. Gošća večeri bila je studentica, a potom i suradnica pok. akademika Bezića. Osim toga, njegova kći, muzikologinja dr.sc. Nada Bezić, aktivna je članica našeg Društva.

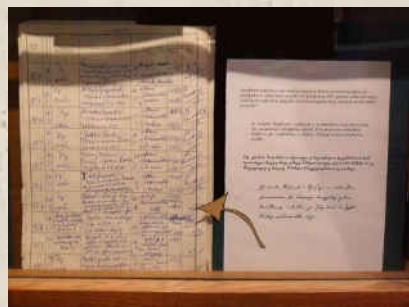
Izvanredna izborna skupština Društva održat će se **u srijedu, 6. lipnja** u dvorani II Nadbiskupijskoga pastoralnog instituta, Kaptol 29 a u Zagrebu s početkom u 18.30 sati. Pozivamo sve članove Društva prijatelja glagoljice da nazoče Skupštini, a posebno da se uključe u rad Društva. Nakon 25 godina djelovanja nalazimo se na prekretnici, o čemu ste već obaviješteni, a sada imamo svi zajedno priliku našem Društvu dati novu snagu i dobar vjetar u leđa.

Glagoljica gdje je (ne) očekujemo

Glagoljicu smo već susretali na sasvim neočekivanim mjestima. Sada smo je zatekli u Hrvatskom glazbenom zavodu u Zagrebu. U predvorju Velike dvorane HGZ-a, u prigodi Dana Zavoda, postavljena je izložba *Arhivska građa HGZ-a – izvor za diplomatske muzikološke radove*. Jedna od triju autorica, Silva Milostić, u svojem je dijelu obradila spise HGZ-a od 1952. do 1976. Između ostalog, izložen je i urudžbeni zapisnik iz sedamdesetih, pisan rukopisom koji se teško može pročitati, kao da nije pisan latinicom. Za potrebe izložbe, jedna je zabilješka transliterirana na – glagoljicu i rukopisnu goticu, da se naglasi kako nečitak rukopis može predstavljati problem. No članovi članovi našeg Društva taj problem nemaju: lakše će pročitati glagoljicu nego originalni “švrakopis”!

Izložba je otvorena do 21. lipnja.

Mentorica izložbe i osoba puna originalnih ideja je gđa. Nada Bezić.

Do idućeg broja srdačno vas pozdravlja Uredništvo *Novosti* u malo promijenjenom sastavu, želeći Vam kao i uvijek - mir i dobro.

IMPRESSUM

ՄԻՐՆԱԿ ԼԻՍՈՎԱԿ Մirna Lipovac, urednica

ՊԻՄԼՈՐ ՄԼՃՄԻՆԿՅԱՆՅԱՅ Alen Milković, prof., lektor

DRUŠTVO PRIJATELJA GLAGOLJICE

E-adresa: društvo prijateljaglagoljice@gmail.com

ՄԵՆԵՋՄԱՆՏԱՅ ԸՆԴՄԻՆԿՈՍՏՈՎԻՆԻԻ ԿՁՄԻՆԿՅԱՅԻՆԻԿՅԱՅ

Web adresa: <http://www.croatianhistory.net/glagoljica/novosti/mirna.html>